

The Examination of The Problems Experienced by National Athlete Students with Dual Career[#]

Şeyma Urhan^{1,a}

Mücahit Fişne^{2,b}

¹Institute of Health Sciences, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye

²Faculty of Sport Sciences, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye

Research Article

Acknowledgment

#This study was produced from Şeyma Urhan's thesis titled "The Examination of The Problems Experienced by National Athlete Students with Dual Career".

History

Received: 06/06/2022

Accepted: 10/12/2022

ABSTRACT

This study, it is aimed to examine the problems experienced by national sports students who have dual careers. In the research, phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used. The research group consists of 17 national athletes aged 18 and over who do sports in different branches determined by the purposive sampling method. A semi-structured interview form was used as a data collection tool. The data obtained in the research were analyzed by the content analysis method. According to the findings, it was determined that national athlete students who try to carry out both national sports and academic education life together have problems in the sub-dimensions of social life, academic education life, camp processes, sports life, family life, coach, teacher, psychology and professional life. In addition, the most important problem in the sub-dimensions determined is academic education life. It is thought that this study is important in terms of forming a basis for the studies that can be done to solve the problems experienced by national athlete students who try to maintain balanced sports and academic education life.

Keywords: Academic Education, Sport, Elite Athlete

Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Bilgi

#Bu çalışma Şeyma Urhan'nın "Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasından üretilmiştir.

Süreç

Geliş: 06/06/2022

Kabul: 10/12/2022

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

Öz

Bu çalışmada çift kariyer (dual career) yapan milli sporcu öğrencilerin yaşadıkları problemlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırma grubu amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen 18 yaş ve üzerinde farklı branşlarda spor yapan 17 milli sporcudan oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre hem milli sporculuğu hem de akademik eğitim hayatını birlikte yürütmeye çalışan milli sporcu öğrencilerin, sosyal hayat, akademik eğitim hayatı, kamp süreçleri, spor hayatı, aile hayatı, antrenör, öğretmen, psikoloji ve meslek hayatı alt boyutlarında problemler yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca belirlenen alt boyutlarda öne çıkan en önemli sorunun akademik eğitim hayatı olduğu göze çarpmaktadır. Bu çalışmanın spor ve akademik eğitim hayatını dengeli bir şekilde sürdürmeye çalışan milli sporcu öğrencilerin yaşadıkları problemlerin çözümüne yönelik yapılabilecek çalışmalara temel oluşturması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik Eğitim, Spor, Elit Sporcu

^a urhannseyma@gmail.com

^b <https://orcid.org/0000-0002-6225-2014>

^c mfishne@cumhuriyet.edu.tr

^d <https://orcid.org/0000-0002-3964-874X>

How to Cite: Urhan, Ş., and Fişne, M. (2022). Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi. *Sivas Cumhuriyet University Journal of Sport Sciences*, 3(3): 59-67.

Giriş

Günümüzde çift kariyer yapmak önemli bir yere sahip olmakla birlikte birtakım zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu zorluklarla mücadele ederek çift kariyere sahip olan bir kesim de milli sporcu öğrencilerdir. Çünkü ülkemizi temsil eden milli sporcuların aynı zamanda öğrenci olmaları onların çift kariyere sahip olduklarını göstermektedir. Hem akademik başarıları hem de milli sporculuktaki başarıları elde etmek kolay bir süreç değildir. Dolayısıyla çift kariyer yapan milli sporcu öğrenciler yaşamları boyunca birçok sorunla karşı karşıya gelmektedir. Bir yandan ağır antrenmanlarla ülkemizi en iyi şekilde temsil edebilmek için çabalarlarken bir yandan da akademik eğitim hayatındaki öğrenciliklerinin sorumlulukları ile yoğun ve yorucu bir hayat tarzına sahip olmaktadır. Bu kişiler spordan dolayı okulu aksatma, okuldan dolayı sporu aksatma ikilemiyle karşı karşıya kalabilmektedir.

Kariyer, kişinin hayatının üretken olduğu yılların çoğunu harcayarak başlangıçta yapıp geliştirdiği ve genellikle çalışma yaşamının sonuna kadar sürdürdüğü meslek ya da iş olarak görülebilmektedir. Bu kapsamda bir bireyin kariyeri, yalnızca sahip olduğu işlerle ilgili değil, aynı zamanda bireye verilen iş rolünde beklenti, duygu, arzu ve amaçlarını ortaya koyabilmesi için eğitilmesi ve böylelikle edinilen beceriyle, bilgiyle, çalışma arzusuyla ve yeteneğiyle ilerleyebilmesi anlamına da gelmektedir (Atay, 2006). Bununla birlikte kariyerin, iş ve meslek hayatında ilerlemek, başarıyı elde etmek ve bireyin tüm iş hayatında üstlendiği rolleriyle ilişkili deneyimlerinin bir bütünü olarak tanımlandığı da görülmektedir (Taşlıyan ve ark., 2011).

Çift kariyer kavramı, bireyin birden çok tecrübeye, birikime ve bilgiye sahip olması anlamına gelmektedir (Dilsiz, 2011). Bir birey iki değişik iş yapıyorsa ve bu işler ona farklı statü, kariyer, saygınlık ve unvan sağlıyorsa, bireyin bu iki işin de gerektirdiği uzmanlığa, bilgiye, yetenek ve becerilere sahip olması gerekmektedir. Eğer sahip değilse kendisini bu konularda geliştirme zorunluluğu vardır. Tanımlanan bu süreç çift kariyerlilik (Herdem, 2020). Başka bir deyişle çift kariyerlilik, kişinin birden çok uzmanlık alanını elde etmesi durumunda, kişinin bu uzmanlık alanlarından bir tanesini seçmesi ve kariyerini bu doğrultuda yönlendirmesi açısından ortaya çıkan bir kariyer sorunu olarak da ifade edilmektedir (Efe, 2006). Aynı zamanda çift kariyerlilik, çalışan bir kişinin iki değişik alanda profesyonel olarak alt yapıya sahip olması sebebiyle her iki kariyeri sürdürme çabasının çalışan kişinin performansını olumsuz yönde etkilemesidir (Özdemir ve Aras, 2016).

Çift kariyere sahip olmanın birçok avantajı bulunmaktadır. Çift kariyerlilik, çalışmada her iki alanda birden tecrübe ve uzmanlık gerektirmesinin yanında bireye her iki alanda statü ve kariyer sağlamaktadır (Aktaş, 2015). Bununla birlikte kişinin çift kariyer yapması, gelirinin yükselerek yaşam şartlarının rahatlamasını ve toplum içerisindeki mevkisinin artmasını sağlamaktadır. Geliri artan kişilerin genelde yüksek bir yaşam standardı olmaktadır. Bu kişilerin aile içinde mutluluklarını arttırma şanslarının olduğu ve ailelerine karşı daha iyi imkânlar sunduğu görülmektedir. Birey, ailesinin mutlu olması ile psikolojik

yönden rahatlama yaşamaktadır. Bir baba için en büyük zenginliğin ve mutluluğun, aile içindeki huzur ve çocuklarının gözlerindeki güven ve mutluluk olduğu ifade edilmektedir (Herdem, 2020). Ayrıca çift kariyerlilik, çalışan bireylere iş zenginliği sağlamakla beraber, iş kaybının yaşandığı olumsuz durumlarda bireylerin diğer kariyer yolunda ilerlemesine imkân tanıyarak, iş kaybından kaynaklanan olumsuz durumların en aza indirilmesini sağlamaktadır (Durusoy, 2018).

Çift kariyer yapmanın avantajları olduğu gibi dezavantajları da bulunmaktadır. Çift kariyerlilikte dikkat edilecek önemli bir nokta, kişilerin çift kariyerlerinden hangilerinin kendisi adına önemli olduğudur. Her iki kariyerde de ilerlemek isteyen bir kişi zorluk çekebilir ve enerjisini paylaştığı için başarıya ulaşamayabilir (Albayrak, 2007). Kişiler iki farklı kariyer alanında birden deneyimli ve bilgili olmak isteseler de, değişik kariyer alanlarında ilerlemek kişilerin tek bir kariyer alanında uzmanlaşmasını engellemektedir. Kişiler yeteneklerinden dolayı çift kariyere sahip olmak ister ve işletmeler de bazen çalışanlarını bu konuda yönlendirebilir. Dolayısıyla bu durum onların performansını ve motivasyonunu ister istemez olumsuz yönde etkiler (Kişioğlu, 2015). Çift kariyerlilikte tek bir kariyere harcanması gerekli olan enerjinin iki kariyerde kullanılmasından dolayı hem işyeri hem de kendisi için aynı verimin alınamayacağı ve böyle bir durumda başarı şansının azalacağı belirtilmektedir. Dolayısıyla bireyin çeşitli zorluklarla karşılaşacağı ve azminin kırılacağı düşünülmektedir (Koçer, 2015).

Ülkemizde uluslararası düzeyde performans gösteren elit sporcuların çok yoğun müsabaka ve antrenman programı içinde oldukları görülmektedir. Bu sporcuların, yoğun tempodaki spor kariyerlerinin yanında akademik eğitimlerinde de başarılı olarak kariyer yapabilmeleriyle birlikte her iki kariyer alanındaki zorlukların üstesinden gelmeleri gerekmektedir (Çağlayan, 2019). Elit seviyedeki bu sporcular, sporda en iyi olma arayışları ile olimpiyat ya da profesyonel seviyede yarışmaya katılan ve başarılı olan sporcular olarak belirtilmektedir (Baillie ve ark., 2014). Bu kişiler yarışmaya hazırlık aşamasında yaşadığı psikolojik ve fiziksel zorlukların yanında yarışma dönemlerinin okul programları ile çakışabilmesi, ailelerin çift yönlü başarı beklentileri (hem ders hem okul), iş ve kariyer sahibi olma endişeleri gibi çok fazla zorlukla karşı karşıya kalabildikleri görülmektedir. Ailelerin, öğretmenlerin ve antrenörlerin hem sporcu hem öğrenci olan kişilerden beklentileri farklılık göstermektedir. Bu beklentileri karşılayabilmek için fazladan enerji gereksinimine ihtiyaç duyulabilmektedir (Alp, 2020). Çift kariyere sahip olan sporcular, spor yöneticileri ve antrenörlerin isteklerini yerine getirebilmek için çabalarlarken aynı zamanda bağlı oldukları eğitim kurumunun gerekliliklerine ve akademik takvimine uygun davranmak zorundadırlar (Geranosova ve Ronkainen, 2015). Milli sporcular da uzun süren milli takım kampları veya kulüplerin yoğun antrenmanları nedeniyle okuldaki performanslarında gerilemeler ve dalgalanmalar yaşayabilmektedir. Çift kariyer yapmak isteyen sporcu-

öğrenciler için üniversiteye giriş sınavlarıyla birlikte zorluklar da başlamaktadır. Bir taraftan Dünya Şampiyonasında madalya kazanma hedefini gerçekleştirmeye çalışırken diğer taraftan iyi bir üniversiteye girmek istemektedirler (Alp, 2020). Bu ifadelerden de yola çıkarak öğrenciliğin ve sporculuğun bir arada yürütülmesinden dolayı problemlerle karşılaşıldığı görülmektedir. Dolayısıyla çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin yaşadıkları problemlerin bilinmesi bundan sonra yapılabilecek çalışmalara temel oluşturması açısından önem arz etmektedir.

Yöntem

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada çift kariyer (dual career) yapan milli sporcu öğrencilerin yaşadıkları problemlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Deseni

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim (fenomenoloji) deseni ile yürütülmüştür. Bu desen, katılımcıların deneyimlediği dünyayı tanımlayarak üzerinde durulan olgunun ortak anlamlarını keşfetmek amacıyla kullanılmaktadır (Onat Kocabıyık, 2015).

Nitel araştırma, olay ve algıların doğal bir ortam içerisinde bütüncül ve gerçekçi bir şekilde ortaya konulmasına dönük nitel sürecin izlendiği, doküman analizi, gözlem ve görüşme gibi nitel bilginin toplandığı yöntemlerin kullanıldığı bir araştırma olarak ifade edilmektedir (Yıldırım, 1999). Fenomenoloji ise, nesne ile özne arasındaki ilişkiyi gözlemleyip yorumlamak amacıyla, olguların ortaya nasıl çıktıklarını sorgulayan felsefi bir yaklaşımdır (Ulubay ve Önal, 2020). Olgubilim (fenomenoloji) araştırmacılarının çalışmaya katılan bireylerin yaşantılarını ve bu yaşantılar içerisinde elde ettikleri deneyimlerini süreç içerisinde anlamaya ve açıklamaya çalıştıkları ifade edilmektedir (Özden ve Durdu, 2016). Dolayısıyla çalışmada yer alan öğrencilerin özellikle milli sporcu olmalarına dikkat edilmiştir. Çünkü milli sporcu öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren sporcu kimliğine kavuşarak birçok deneyim yaşadıkları görülmektedir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu amaçlı (kasti) örneklem yöntemiyle belirlenen, en az lisans düzeyinde eğitim alan, 18 yaş ve üzerinde farklı branşlarda spor yapan 17 milli sporcu öğrenciden oluşmaktadır. Amaçlı örneklemin amacı, araştırmadaki soruların açıklığa kavuşması açısından zengin bilgi içeren durumların seçilmesidir. Bu anlamda çoğu kez olgu ve olayların açıklanmasında ve

keşfedilmesinde amaçlı örnekleme yöntemleri yarar sağlamaktadır (Tarhan, 2015).

Verilerin Toplanması

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler elde edilmiştir. Form, açık uçlu sorulardan oluşmaktadır ve sorular kılavuza uygun şekilde sistematik olarak sorulmuştur. Araştırmada, genellemelerden ziyade bilgilerin özgünlüğünün önemli olması ve derin, özellikli verilere odaklanılmasından (Baltacı, 2019) dolayı nitel bir araştırma yöntemi olan bireysel görüşme tekniği kullanılmıştır.

Katılımcılara yöneltilen soruların araştırmanın amacına uygun olmasına dikkat edilmiştir. Görüşme formu hazırlanırken literatür taraması yapılarak ve uzman görüşleri alınarak olası 9 alt boyut oluşturulmuştur. Görüşmecilere bu alt boyutları da içeren 10 soru yöneltilmiştir. Ayrıca kişisel bilgilerle ilgili olarak 9 soru yöneltilmiştir.

Araştırmadaki görüşmeler online bir şekilde gerçekleştirilerek kaydedilmiştir. Araştırmacı görüşmeye başlamadan önce kayıt için her katılımcıdan izin isteyerek ve kaydı sadece araştırmacının kullanacağını taahhüt ederek katılımcılardan onay almıştır. Görüşme sonunda elde edilen kayıtlar araştırmacı tarafından transkribe edilmiştir. Böylece görüşme kayıtları gizli tutulmuş ve bilgisayar ortamında (Microsoft Word) metin belgeleri oluşturulmuştur.

Verilerin Çözülmesi

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, toplanmış olan verilerin daha detaylı bir şekilde ele alınmasını ve bu verileri açıklayan kategori, tema ve kavramlara erişilmesini sağlamaktadır (Baltacı, 2019). Metinlerin veri analizi için gerçekleştirilen görüşmeler bilgisayara aktarılmıştır. Katılımcıların her birine kod ismi verilerek görüşme formları ayrı ayrı okunmuştur. Okuma işlemi bittikten sonra elde edilen kodlar kategorileştirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde çalışmaya katılan çift kariyere sahip milli sporcu öğrencilerin demografik bilgilerine ve yaşadıkları problemlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Çalışmaya katılan milli sporcu öğrencilerin demografik bilgilerine Tablo 1'de yer verilmiştir.

Çizelge 1. Çalışmaya Katılan Milli Sporcu Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Kod	Cinsiyet	Yaş	Medeni Durum	Meslek	Spor Branşı	Spor Yaşı
MS1	Erkek	33	Bekâr	Antrenör- Aksiyon ve savaş sahnelerini tasarlayan- oynayan dublör	Kickboks Muaythai Wushu	25
MS2	Kadın	20	Bekâr	-	Wushu	11
MS3	Kadın	21	Bekâr	Antrenör	Karate	12
MS4	Kadın	28	Bekâr	Antrenör	Kayak	10
MS5	Kadın	43	Evli	GSB Spor Müşaviri-Antrenör	Taekwondo	23
MS6	Kadın	34	Bekâr	Kulüp Koordinatörü	Muaythai Kickboks Wushu Budokai	23
MS7	Kadın	21	Bekâr	-	Softbol	11
MS8	Kadın	24	Bekâr	Öğretmen	Atletizm	14
MS9	Kadın	24	Bekâr	-	Wushu	17
MS10	Erkek	37	Evli	Öğretmen	Güreş	22
MS11	Erkek	35	Bekâr	Antrenör	Güreş	15
MS12	Kadın	25	Evli	-	Judo	7
MS13	Kadın	24	Bekâr	-	Judo	10
MS14	Erkek	20	Bekâr	-	Halter	8
MS15	Erkek	31	Evli	Antrenör	Basketbol	18
MS16	Kadın	19	Bekâr	-	Hentbol	9
MS17	Erkek	36	Evli	Antrenör	Güreş	28

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan milli sporcu öğrencilerin %65'inin kadın, %35'inin erkek katılımcıdan oluştuğu ve katılımcıların yaş ortalamalarının 27,94 olduğu görülmektedir. Ayrıca medeni duruma bakıldığında, %71'inin bekâr, %29'unun evli katılımcıdan oluştuğu gözlenmiştir. Yine katılımcıların %59'unun meslek sahibi olduğu, %41'inin herhangi bir meslekle uğraşmadıkları görülmektedir. Spor branşlarına bakıldığında, toplamda 14 farklı branşın olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan milli sporcu öğrencilerin spor yapma sürelerine bakıldığında ise, ortalama olarak 15,47 yıl spor yaptıkları görülmektedir.

Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Yaşadıkları Problemlere İlişkin Bulgular

Çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerden elde edilen verilere göre her iki kariyer alanını birlikte yürütürken milli sporcu öğrencilerin problemlerle karşılaştıkları gözlenmiştir. Toplamda 9 alt boyutta problem yaşadıkları görülmektedir.

Kategori 1: Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Sosyal Hayatta Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Çift kariyere sahip olan milli sporcu öğrencilerin sosyal hayat içerisinde birçok problemle karşılaştıkları katılımcılardan elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

İçerik analizinden elde edilen "...enerjimi her iki alanda da kullanabilmek için sosyal aktivitelerimden fedakârlık yapmak zorunda kalıyorum..." (MS2), "...Hem akademik eğitim alıp hem spor yaparken sosyal anlamda kendime ve sosyal çevreme illaki ara vermek zorunda kalabiliyorum." (MS10), "Çift kariyer yaparken karşılaştığım en büyük sorun

sosyal hayatımın olmamasıydı..." (MS12), "Spor ve okulu aynı anda yürüttüğüm için kendi eğlencemden, uykularımdan feragat etmek zorunda kaldım." (MS17) gibi kodlar milli sporcu öğrencilerin sosyal hayatları ile ilgili problemler alt boyutunu oluşturmuştur.

Kategori 2: Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Akademik Eğitim Hayatında Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Katılımcılardan elde edilen bulgular çift kariyere sahip olan milli sporcu öğrencilerin akademik eğitim hayatlarında da çeşitli problemlerle karşılaştıklarını göstermektedir.

İçerik analizi sonucunda ortaya çıkan "...Yarışmaların okul dönemleri ile çakışması sonucunda akademik eğitimim olumsuz etkilenmekteydi..." (MS1), "...Tercihlerimde ilk öncelik milli sporculuğum oluyordu. Dersleri erteleyebiliyordum. Dersleri ertelemeyle birlikte okulum 6 seneye uzadı..." (MS5), "...İkisini bir arada götüremediğimi düşündüm ve üniversiteden mezun olduktan sonra akademik eğitimime 10 yıl ara verdim..." (MS6), "...milli sporculuğumun yoğunluğundan dolayı okula devam edemiyordum ve devamsızlık yüzünden derslerden kalmıştım..." (MS10), "...liseyi spordan dolayı geç bitirdim. Bu yüzden üniversite hayatına çok geç başladım..." (MS11), "Spordan dolayı dersleri aksattığım, okula gidemediğim ve sınavlara giremediğim zamanlar oldu. Sporculuğumdan dolayı okulu 5,5 yılda bitirdim..." (MS15) gibi kodlar milli sporcu öğrencilerin akademik eğitim hayatlarında yaşadıkları problemler alt boyutunu oluşturmuştur.

Kategori 3: Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Kamp Süreçlerinde Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Çift kariyere sahip olan milli sporcu öğrencilerin karşılaştıkları problemlerden bir diğerinin ise kamp süreçlerinde olduğu görülmektedir.

İçerik analizi ile elde edilen "...ülkemi temsil etmek adına bayrağımı dalgalandırıp İstiklal Marşımızı okutmanın öncelikli sıra olduğunu düşünerek kamp süreçlerinde üniversiteyi öteliyordum..." (MS5), "Kamplarda okulla alakalı sorunları düşündüğüm zamanlarda yeterince antrenmanlara odaklanamamak, yorgunlukla birlikte ders çalışma zorunluluğu hissetmek, sınava yetişmek için kampa geç gitmek veya kamptan erken ayrılmak kamp süreçlerinde yaşadığım sorunlardı." (MS13), "...Elimden geldiği kadarıyla ders çalışmak istesem bile kamptaki yoğun antrenmanlardan dolayı pek verim alamıyordum ve derslere çalışamıyordum..." (MS14), "...Yılın 7-8 ayını milli takım kamplarında geçirdiğimden dolayı eğitim hayatımda aksamalar oldu." (MS17) kodlar milli sporcu öğrencilerin kamp süreçlerinde yaşadıkları problemler alt boyutuna vurgu yapmıştır.

Kategori 4: Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Spor Hayatında Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin spor hayatında da problem yaşadıkları elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

İçerik analizinden elde edilen "Eğitim hayatımdan dolayı bazen antrenmanlarımdan bazen maçlarımdan ödün vermek zorunda kalıyorum..." (MS3), "...Antrenmanları bırakıp ders çalışmak zorunda kaldığım zamanlarda spor performansım düşme olabiliyor. Spor performansım düşme olduğu için de sakatlıklar meydana gelebiliyor." (MS8), "...Aslında bana göre çift kariyer yapmam spor hayatımdaki başarılarımdan azalmasına neden oldu ve spor yapma süremi kısalttı..." (MS10), "Akademik eğitimimden dolayı antrenmanları aksattığım zamanlar oluyordu. Antrenmanları aksattığım için de spor performansım olumsuz etkilenebiliyordu." (MS11), "Bazı günlerde okuldaki sınavlar ve ödevlerden dolayı idmanlara katılamadım ve bu eksiklik bana maçlarda yansdı." (MS16) gibi kodlar milli sporcu öğrencilerin spor hayatında yaşadıkları problemlerin alt boyutunu oluşturmuştur.

Kategori 5: Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Aile Hayatında Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Elde edilen bulgular çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin aile hayatının da olumsuz yönde etkilendiğini göstermektedir.

İçerik analizi sonucu elde edilen "Okulun haricinde özellikle olimpiyat sürecinde çocuğumdan bile fedakârlık yapıyordum. Bu süreçte en fazla aile hayatım etkilendi..." (MS5), "...Bu süreçte evlenmeyi belirli bir süre ertelemek zorunda kaldım... Aslında benim çift kariyer sahibi olmamdan dolayı küçük kızım da yoğun bir hayatın içine girdi..." (MS6), "...İlkokulda yatılı spor okulunu

kazandığım için dolayı genelde ailemden uzak ve ayrı geçen yıllarım oldu. Çift kariyer yapmamdan dolayı bayramları, özel günleri ailemden ayrı geçirmek bana hep zor geldi. Çift kariyer yaparken geriye dönüp baktığımda aslında verdiğim en büyük bedel, ailenle geçiremediğim zamanlar oluyor..." (MS10), "Ailem iki taraflı başarı bekledi. Her iki tarafta da mükemmel olmamı istedi. Bu konuda sürekli psikolojik baskı altındaydım ve stres yaşıyordum. Bu stres de benim istediğim başarıyı elde etmeme engel oluyordu." (MS13), "...ikisine bir sürekli devam etmemdeki koşturmacadan dolayı onların beni yorgun görmesi, birinden birini yapmamı istemelerine yol açtı..." (MS16), kodları milli sporcu öğrencilerin aile hayatında yaşadıkları problemler alt boyutunu oluşturmuştur.

Kategori 6: Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Antrenörlerle İlgili Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin karşılaştıkları bir başka problemin ise antrenörlerle ilgili olduğu elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

İçerik analizi sonucunda ortaya çıkan "Antrenörümün bana karşı hem milli sporcu olmam hem de öğrenci olmamdan dolayı baskıları ve derslerden dolayı olumsuz tutumları vardı..." (MS4), "...Okulu bırakmamı bile teklif eden antrenörlerim oldu..." (MS5), "Antrenörlerim derslerden çok antrenmanlara yoğunluk vermem gerektiğini düşünüyorlardı. Derslerin bir şekilde halledilebileceği ama sporda her zaman yüksek performansın gösterilemeyeceği düşünceleri hâkimdi." (MS11), "Antrenörüm ilk başlarda antrenmanlardan kaçmak için okulu bahane ettiğimi düşünüyordu. Sınavım veya dersim var dediğimde inanmadığı zamanlar oluyordu." (MS14) gibi kodlar milli sporcu öğrencilerin antrenörlerle ilgili yaşadıkları problemlere vurgu yapmıştır.

Kategori 7: Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Öğretmenlerle İlgili Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin öğretmenlerle ilgili olarak yaşadıkları problemler anlaşılan bir başka sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

İçerik analizinden elde edilen "...kesinlikle net bir şekilde okulu devam ettireceksen sporu bırakacaksın diyen ve bununla ilgili de önümüze bilinçli taş koyan hocalarım da oldu. Tercih yapmak zorunda bıraktılar..." (MS5), "...Ders çalışmadığım için ve okuldaki hocaların anlayışsız davranmaları benim okula ara vermeme neden oldu... Beni seçim yapmak zorunda bırakan bazı hocalarım "ya spor ya ders" ikilemini yaşattılar..." (MS6), "...Ben milli takımla birlikte kampa ve maçlara gittiğimde okuldaki final sınavına girmedim için okula döndüğümde kendisi bana kızmıştı ve onu tekrar sınav hazırlamakla uğraştırdığım için sınavımdan puan kırmıştı..."(MS7), "...BESYO' daki hocalarımın nezdinde milli takım kampında olmamın önemi yoktu ve ne yapıp edip okula gelmem gerektiğini söylüyorlardı..." (MS10), "Öğretmenlerim tarafından hiçbir zaman sevilmedim. Ben onların gözünde hep bilgisiz, sadece gücümle ve yeteneğimle bir yerlere gelmiş, hayatımı hep sporla idare

etmiş kişi olarak görünürdüm.” (MS13) kodları milli sporcu öğrencilerin öğretmenlerle ilgili yaşadıkları problemlerin alt boyutunu oluşturmuştur.

Kategori 8: Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Psikolojik Olarak Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Katılımcılardan elde edilen bulgular çift kariyere sahip olan milli sporcu öğrencilerin psikolojik olarak da birçok problemle karşılaştıklarını göstermektedir.

İçerik analizinden elde edilen “...Çin’de antrenman yaptığımız sporcularla rekabet halinde olmak ve akademik eğitim hayatımdaki arkadaşlarımla rekabet halinde olmak beni strese maruz bırakıyordu. Bu strese bir de okuldaki derslerimden geri kaldığımı düşünmek eklenince psikolojim olumsuz etkileniyordu.” (MS2), “Bazı dönemlerde dersler, antrenmanlar, maçlar üst üste geldiğinde kendimi çok fazla strese sokabiliyorum...” (MS3), “İş kaygısı hissettim... Çünkü eğitim hayatına spordan dolayı sürekli devam edemediğim için eksikliklerim vardı...” (MS4), “...Derslerden geri kaldığımda antrenmandaki motivasyonum düşüyor. Antrenmanlardan geri kaldığımda derslerdeki motivasyonum düşüyor...” (MS6), “...hem Çin ve Türkiye’deki sınavlarım hem de yarışmam aynı zamana denk gelmişti ve benim birkaç yerden izin almam gerekiyordu. O izin almam gereken yerler bana sorun çıkarmışlardı. İzin alamayacağımı, sınava katılmazsam sınavdan kalacağımı ve telafisi olmadığını söylemişlerdi. O ara psikolojim gerçekten çok bozulmuştu. Hatta ağlamıştım...” (MS9) gibi kodlar milli sporcu öğrencilerin psikolojik olarak yaşadıkları problemlerin alt boyutuna vurgu yapmıştır.

Kategori 9: Çift Kariyer Yapan Milli Sporcu Öğrencilerin Meslek Hayatları İle İlgili Yaşadıkları Problemlerin İncelenmesi

Elde edilen bulgulara göre çift kariyere sahip olan milli sporcu öğrencilerin meslek hayatları ile ilgili olarak problemler yaşadıkları katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır.

İçerik analizi sonucunda ortaya çıkan “Meslek hayatımda çok fazla boş zamanım olmamasına rağmen boşluğum olduğunda ise öğrencilerimle ilgilenmek zorunda kalıyorum. Hiçbir boşluğum ve dinlenme fırsatım kalmıyor. Ruhun ve fiziken çok yoruluyorum. Öğrencilerime ilgi gösteremeyince de vicdanen rahat olamıyorum.” (MS3), “...Spora ağırlık verdiğim dönemde aksattığım derslerimin, şu anda zaman zaman işimde karşıma çıkması ve tereddütle cevaplamam ya da bilmiyor olmam bana sorun olabiliyor. Çift kariyer sahibi olmamın yoğunluğundan dolayı mesleğime gidemediğim ve öğrencilerimle ilgilenemediğim zamanlar da oldu... öğretmenlik yaptığım yerde ders çalışma ortamı ya da spor yapma alanı olmadığı için akademik eğitimim ve spor performansım olumsuz etkilenebiliyor. Mesleğimden dolayı zaman zaman antrenmana gidememe ya da akademik hayata devam edememe durumum da oldu. Mesleki alanda ekstra sorumluluğun artmasından dolayı spor yaşantısında ve

akademik eğitimimde aksamalar yaşanması sorun oluşturabiliyor.” (MS8) gibi kodlar milli sporcu öğrencilerin meslek hayatları ile ilgili yaşadıkları problemler alt boyutunu oluşturmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bu bölümünde çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin yaşadıkları problemlerin incelenmesi sonucu elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar tartışılmıştır.

Çalışmada yapılan görüşmeler doğrultusunda, çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin sosyal hayatlarındaki aktivitelerin çok kısıtlı olduğu anlaşılmaktadır. Milli sporcu öğrenci olmanın zorluklarından dolayı stres atabilmek ve rahatlamak için sosyal aktivitelere ihtiyaç duyulmasına rağmen sosyal hayatın kısıtlı olması, her iki alanı birlikte yürütebilmek için uykudan bile fedakârlık yapılması, sürekli yorgunluk hali milli sporcu öğrencilerin başarısını olumsuz yönde etkilediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Literatür incelendiğinde bu çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin; Devicioğlu ve Sarıkaya (2006) sporcu öğrencilerin katılımıyla yapmış oldukları çalışmalarında araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin sosyal yaşama ilişkin görüşlerini incelediklerinde, %40,5’inin boş zamanlarını spor yaparak değerlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Görüldüğü gibi sporcu öğrenciler sosyal hayatlarında da sporla iç içe yaşamaktadır.

Capranica ve Millard-Stafford (2011); Conzelmann ve Nagel (2003) çalışmalarında, genç elit sporcuların spor ve eğitim hayatlarını bir arada yürütebilmek konusunda çeşitli zorluklar yaşadıklarını savunmaktadır. Semiz (2018) ise, öğrencilerin küçük yaşlardan beri spora yönelirken okulun engel olarak görüldüğünü ve bu iki kariyer arasında tercih yapmaya zorlandıklarını söylemektedir. Benzer şekilde bu çalışmada da çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin akademik eğitim hayatlarında çok fazla zorlukla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Spora yoğunlaşmadan dolayı akademik eğitim hayatının aksaması ya da akademik eğitim hayatına yoğunlaşırken spor hayatının aksaması bu zorluklar arasında göze çarpmaktadır. Literatüre bakıldığında araştırma sonuçlarıyla paralellik gösteren başka çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin; Alp (2020) eğitim ve sporun özel olarak düzenleme yapılmadan birleştirilmesinin zor olduğunu düşünmektedir. Ayrıca bu birlikteliğin sağlanamaması halinde sporcuların eğitim hayatını yarıda kesmeyi ya da spor branşlarını bırakma eğiliminde olabileceklerini savunmaktadır.

Çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, kamp süreçlerinde de sıkıntılarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Bir milli sporcunun yarışmalara iyi bir şekilde hazırlanabilmesi için kamp dönemlerinin olması gerektiği görülmektedir. Ancak kamp dönemlerinin birkaç aya yayılmasının milli sporcu öğrencileri olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Lupo ve ark. (2015) da çalışmalarında yarışma programlarının birkaç aydan fazla bir zamana yayılmasının öğrenci sporcuların eğitim hayatlarını etkileyebileceğini savunmaktadır. Dolayısıyla kampların yoğunluğundan dolayı okul hayatına devam edememe ve bunun sonucunda derslerdeki başarı oranının

düştüğü anlaşılmaktadır. Bayram ve ark. (2016) yapmış olduğu çalışmada milli sporcu öğrencilerin akademik eğitim hayatındaki başarısızlık sebeplerini incelediklerinde, %60.3'ünün sadece kamp aralarında okula geldikleri için başarısız oldukları sonucuna ulaşmıştır. Kamp sürelerinin uzamasıyla birlikte başarısız olunan ders sayısının arttığını, kamp sürelerinin azalmasıyla birlikte başarısız olunan ders sayısının da azaldığını tespit etmiştir. Bu bilgiler incelendiğinde, araştırma sonuçlarına paralel olduğu anlaşılmaktadır.

Çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerden elde edilen bulgulara göre akademik eğitim hayatındaki zorlu derslerden dolayı spor hayatının aksatıldığı tespit edilmektedir. Derslerden dolayı spor yapma süresinin kısılması ve bunun sonucunda spor hayatının erken bırakılması yaşanan sorunlardır. Antrenmanların aksatılması sonucunda spor performansının düştüğü ve bu eksikliğin maçlara olumsuz yansıdığı görülmektedir. Bununla birlikte akademik eğitim hayatının zorlu sınavlarını geçebilmek için gece yarısına kadar ders çalışmak zorunda kalındığından vücudun yeteri kadar dinlenemediği ve bu durumun spor performansını olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Ders çalışmanın yanı sıra yoğun tempolu antrenmanların zorluğundan dolayı sürantrenman durumlarının yaşanması kaçınılmaz bir sorun olarak görülmektedir. Aynı zamanda akademik eğitim kariyerini ileriye taşımak için yurtdışına gidilmesi sonucunda spor hayatının devam ettirilememesi başka bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Benzer şekilde Pehlivan (2013) da çalışmasındaki katılımcıların %28'inin üniversitede spor yaparken, bu kişilerin %71.9'unun sporu bıraktığı sonucuna ulaşmıştır.

Çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin aile hayatında da sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Paltalı (2017) çalışmasında, çift kariyerli ailelerdeki çiftlerin birbirleriyle yeterince zaman geçiremediğini ve bunların birer problem haline geldiğini tespit etmiştir. Bu durumda çift kariyer yapmanın aileyle zaman geçirmeyi kısıtladığı düşünülebilir. Aynı durum çift kariyer yapan milli sporcu öğrenciler üzerinde de görülmektedir. Hem milli sporculuğun hem de öğrenciliğin yoğunluğundan dolayı aileyle yeteri kadar zaman geçirememelerinden dolayı aile hayatının olumsuz etkilendiği anlaşılmaktadır. Ayrıca bu yoğunluktan dolayı ailenin milli sporcu öğrenci üzerinde baskısı olduğu söylenebilir. Çünkü elde edilen verilere göre bazı ailelerin her iki taraftan başarı beklentisinin olması ya da bir tarafı bırakırma isteğinin olması milli sporcu öğrencilerin üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu durumun sporcu öğrencilere olumsuz yansıdığı görülmektedir. Çalışmadan elde edilen verilere göre evli olan milli sporcu öğrencilerin daha fazla sorunla karşılaştığı anlaşılmaktadır. Hem milli sporcu olmanın hem öğrenci olmanın sorumlulukları yüzünden çocuklarından bile fedakârlık yaptıkları görülmektedir. Her iki alanı birlikte yürütürken çocukların da bu yoğun ve zorlu hayata dâhil oldukları ve yıprandıkları söylenebilir. Ayrıca elde edilen verilere göre milli sporcu öğrenci olmanın yoğunluğundan dolayı evlilik ve çocuk sahibi olmanın ertelendiği bile görülmektedir.

Çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin antrenörleriyle sorun yaşadıkları elde edilen verilerden anlaşılmaktadır. Derslerden dolayı antrenmanların aksatılmasını istemeyen antrenörlerin milli sporcu öğrencilere karşı olumsuz tutum içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. Bunun yanında her iki alanda da başarılı olmak zorunda hissettiren antrenörlerin milli sporcu öğrencileri zorlayarak onlar üzerinde baskı oluşturduğu söylenebilir. Literatür incelendiğinde Bayram ve ark. (2016) çalışmalarında milli sporcu öğrencilerin, %16.6'sının antrenörünün izniyle okulda bulunabildiğini tespit etmiştir. Bu durumda milli sporcu öğrencilerin akademik eğitim hayatının devam ettirilmesinde antrenörlerinin de etkisinin olduğu düşünülmektedir.

Alvurdu ve Şenel (2010) futbolcu öğrencilerle yaptıkları çalışmada, spora yönelirken başta ailenin ve arkadaş ortamının sonrasında ise beden eğitimi öğretmenlerinin ve akrabaların destek verdiklerini saptamışlardır. Ancak bu çalışmaya katılan çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerin öğretmenleriyle çok fazla sorun yaşadıkları tespit edilmiştir. Genel olarak öğretmenlerin milli sporcu öğrencileri ya okul ya spor ikileminde bırakarak tercih yapmaya zorladıkları anlaşılmaktadır. Bazı öğretmenlerin milli sporcu öğrencileri desteklemeyerek olumsuz tutum göstermeleri, okulun uzatılmasının nedeni olarak görülmektedir. Verilere göre, kamp ve maç dönüşlerinde öğretmenlerin telafi sınavlarını zorlaştırmaları, kolaylık sağlamamaları, çift kariyer yapamayacaklarını düşündürmeleri, anlayışsızlıktan dolayı dersten bırakmaları bu cümleyi destekler niteliktedir. Bununla birlikte bazı öğretmenlerin milli sporcu öğrencileri bilgisiz görmeleri ve sadece sporculuk yeteneğiyle bir yerlere geldiğini düşünmeleri ciddi anlamda sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışmaya katılan milli sporcu öğrencilerden elde edilen verilere göre, hem sporculuğu hem öğrenciliği birlikte yürütmeye çalışırken psikolojik olarak çok zorlandıkları anlaşılmaktadır. Gaston-Gayles (2005) çalışmasında spor ve akademik başarının her ikisinin de sürekli olarak motivasyon gerektirdiğini savunmaktadır. Ancak çift kariyer yapan milli sporcu öğrencilerden elde edilen verilere göre her iki alanın yoğunluğundan dolayı motivasyonun düştüğü dönemlerin olduğu görülmektedir. Motivasyon düştüğünde ise bunun performansına yansıdığı, performansın olumsuz etkilenmesi sonucunda ise psikolojik yıpranmanın olduğu söylenebilir. Brettschneider (1999) da üst düzeyde sporla uğraşan gençler için büyük bir sorun olan okul ve eğitim birlikteliğine odaklandığı çalışmasında, okul ve sporun taleplerinin stres olarak ortaya çıktığını belirtmektedir. Bir yandan okul gereksinimlerini karşılayabilmek diğer yandan sporda başarıyı yakalayabilmek hayaliyle mesleğe erken hazırlanmayı zorlaştıran duygusal bir stres olduğunu da ileri sürmektedir. Benzer şekilde bu çalışmadaki verilere göre, spordan dolayı derslerin aksatılması sonucunda iş kaygısının olduğu tespit edilmiştir. Çünkü spordan dolayı akademik eğitim eksikliğinin KPSS sınavına da yansıdığı görülmektedir. Dolayısıyla milli sporcu öğrencilerin psikolojik anlamdaki bir başka sorunu da iş kaygısı olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca verilere göre antrenmandan geri kalındığında dersteki motivasyonun düştüğü, dersten geri kalınca antrenmana

olan motivasyonun düştüğü anlaşılmaktadır. Buradan hareketle her iki tarafın psikolojisinin birbirini etkilediği ve birbiriyle bağlantılı olduğu söylenilebilir.

Akın Acuner (2019) çalışmasında, iş ve evle ilgili çoklu sorumlulukları üstlenen kadınların enerjilerinin düştüğünü saptamıştır. Ayrıca bu durumun çalışma hayatında verimliliğin ve motivasyonun düşmesine sebep olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde bu çalışmada da milli sporcu öğrencilerin meslek hayatlarında zorluklar yaşadıkları görülmektedir. Elde edilen verilere göre meslek hayatında kıyaslamaya maruz kalmak, yetişemediği anda mobinge maruz bırakılmak, yetersiz olduğuna inandırılmak meslek hayatında yaşanan sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü milli sporculuğun yoğunluğundan dolayı spora ağırlık verilip derslerin aksatıldığı dönemlerin meslek hayatında karşısına çıkması büyük bir sorun olarak düşünülmektedir. Ayrıca meslek hayatında verilen resmi izin yetersizliğinden dolayı akademik eğitim hayatının ya da spor hayatının aksatılmasının bir tarafı tercih etme baskısına yol açtığını göstermektedir. Bununla birlikte iş yerinde ders çalışma ortamının ve spor alanının olmaması milli sporcu öğrencinin başarısının düşmesine yol açabilir. Son olarak bir milli sporcu öğrencinin meslek hayatından dolayı sporu erken bıraktığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla meslek hayatının esnek olmayan kurallarının milli sporcu öğrencileri olumsuz etkilediği görülmektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında, ülkemizi en iyi şekilde temsil edebilmek için küçük yaşlardan itibaren ağır antrenmanlarla ter döken ve ülkesine madalya kazandırabilmek için kıyasıya mücadele eden çift kariyere sahip milli sporcu öğrencilerin akademik başarılarını da dengeli bir şekilde yürütmek istemeleri neticesinde sosyal hayat, akademik eğitim hayatı, kamp süreçleri, spor hayatı, aile hayatı, antrenör, öğretmen, psikolojisi ve meslek hayatı alt boyutlarında problemler yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca belirlenen alt boyutlarda öne çıkan en önemli sorunun akademik eğitim hayatı olduğu göze çarpmaktadır. Bu bağlamda, milli sporcu öğrencilerin akademik ve spor eğitimlerinin dengeli bir şekilde yürütülebilmesi için özel olarak hazırlanan destek programlarının teşvik edilmesi, spor psikoloji alanında milli sporcu öğrencilere yönelik özel programların düzenlenmesi, milli takım kamplarında milli sporcu öğrenciler için akademik eğitim alanında çalışmaların yapılması, okul ortamlarında milli sporcu öğrencilerin antrenman yapabilmeleri için alanların oluşturulması, milli sporcu öğrencilere özel olarak düzenlenen kariyer planlamalarının yapıldığı alanların oluşturulması, okul hayatında devamsızlık problemleriyle karşılaşan milli sporcu öğrenciler için telafi eğitimlerinin verilmesi, milli sporcu öğrencilerin yaşadıkları problemlerin toplum tarafından bilinmesi ve baskıların ortadan kalkması için özendirici çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

Akın Acuner, Ş. (2019) Kadın çalışanların kariyer geliştirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (23):35-52. doi: 10.18092/ulikidince.456582

- Aktaş, K. (2015). Genel anlamda kariyer ve kariyer sorunları. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi*, 1(1):26-36. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sadab/issue/34985/388192>.
- Albayrak, E.G. (2007). *Kariyer Yönetimi ve Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alp, A. F. (2020). Elit sporcular için destek programları ve uygulamaları: Avrupa-Türkiye karşılaştırması. In *International Marmara Social Sciences Congress*, (s. 260-266).
- Alp, A. F. (2020). Elit sporcularda çift kariyer. B. Bayazıt, E. Karaçar, O. Yılmaz (Eds.). *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Kitabı* (s. 258-278). Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Alvurdu, S., Şenel, Ö. (2010). Lise eğitimi sürecindeki futbolcu öğrencilerin sorunları (Ankara ili örneği). *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (1). 17-28. doi: 10.1501/Sporm_0000000171
- Atay, Ş. (2006). *Kariyer Yönetiminin Örgütsel Bağlılığa Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baillie, P. H. F., Davis, H. IV., Ogilvie, B. C. (2014). *Working with elite athletes*. In J. L. Van Raalte, B. W. Brewer (Eds.), *Exploring sport and exercise psychology* (s.401-425). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/14251-018>.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2):368-388. doi: 10.31592/aeusbed.598299.
- Bayram, L., Yüceloğlu Keskin, D. Ö., Kabadayı, M., Bostancı, Ö. (2016). Üniversitede eğitim gören milli sporcuların sorunlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2):75-84. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaunjs/issue/26868/282548>.
- Brettschneider, W. D. (1999). Risks and opportunities: adolescents in top-level sport ñ growing up with the pressures of school and training. *European Physical Education Review*, 5(2):121-133. doi: 10.1177/1356336X990052004.
- Capranica, L., Millard-Stafford, M. L. (2011). Youth sport specialization: How to manage competition and training?. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, 6(4):572-579.
- Conzelmann, A., Nagel, S. (2003). Professional careers of the German Olympic athletes. *International Review for the Sociology of Sport*, 38(3):259-280. doi:10.1177/10126902030383001.
- Çağlayan, B. (2019). *Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerindeki Sporcuların Gelecek Kaygıları İle Bireysel Kariyer Planlamalarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

- Devocioğlu, S., Sarıkaya M. (2006). Sporcu öğrencilerin sosyo-ekonomik değişkenler ışığında profillerinin belirlenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2):301-314.
- Dilsiz, M.Ş. (2011). *Kariyer Yönetimi ve Kırıkkale'deki Banka Şubelerinde Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.
- Durusoy, M. (2018). *Öğretim Elemanlarının Kariyerde Durgunluk Kaynaklarına İlişkin Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Efe, S. (2006). *Bankacılık Sektöründe Çalışan Kadın Yöneticilerin Yaşamış Oldukları Kariyer Sorunları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gaston-Gayles, J. L. (2005). The factor structure and reliability of the student athletes' motivation toward sports and academics questionnaire (SAMSAQ). *Journal of College Student Development*, 46(3):317-327.
- Geranosova, K., Ronkainen, N. (2015). The experience of dual career through Slovak athletes' eyes. *Physical Culture and Sport*, 66(1):53-64. doi: 10.1515/pcssr - 2015-0005.
- Herdem, M.H. (2020). *Türkiye Futbol Federasyonuna Bağlı Hakemlerde Çift Kariyerlilik Sorunu ve Kariyere Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İnsan Kaynakları Programı.
- Kişioğlu, H. (2015). *Kadınların Kariyer Yönetimi ve Kariyer Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar: Banka Çalışanları Üzerine Bir Alan Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçer, C. (2015). *Kariyer Yönetimi-İş Stresi İlişkisi ve İmalat Sektöründe Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Lupo, C., Guidotti, F., Goncalves, C. E., Moreira, L., Doupona Topic, M., Bellardini, H., Tonkonogi, M., Colin, A., Capranica, L. (2015). Motivation towards dual career of European student-athletes. *European Journal of Sport Science*, 15(2):151-160. doi: 10.1080/17461391.2014.940557.
- Onat Kocabıyık, O. (2015). Olgubilim ve gömülü kuram: Bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1):55-66. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/trkefd/issue/21483/230242>.
- Özdemir, Y., Aras, M. (2016). Sosyal hizmetlerde kariyer yönetimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 6(15):107-121. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/vizyoner/issue/23002/246001>.
- Özden, M.Y., Durdu, L. (2016). *Eğitimde üretim tabanlı çalışmalar için nitel araştırma yöntemleri*. Ankara. Anı Yayıncılık. (s.37-48).
- Paltalı, İ.H. (2017). *Çift Kariyerli Ailelerde Yaşanan Sorunlar*, Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yüksek Lisans Programı.
- Pehlivan, Z. (2013). Okullararası spor yarışmalarına katılanların sporu bırakma ve devam etme nedenleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(3). 209:209-225. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sbd/issue/16374/171328>
- Semiz K. (2018). Does sports and school run together? A needs analysis of university student-athletes. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 10(2):123-133.
- Tarhan, Ö. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlığa ilişkin görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(9):649-669.
- Taşlıyan, M., Arı, N.Ü., Duzman, B. (2011). İnsan kaynakları yönetiminde kariyer planlama ve kariyer yönetimi: İİBF öğrencileri üzerinde bir alan araştırması. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2):231-241. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/oybd/issue/16338/171064>.
- Ulubay, S., Önal, F. (2020). Mekân üzerine sorunsallar ve kavrayışlar: Fenomenoloji kuramının yirminci yüzyılın mekân anlayışına etkileri. *Megaron Dergisi*, 15(4):606-613. doi: 10.14744/MEGARON.2020.28482.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23(112): 7-17